

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 046696 16 Рев
Бања Лука, 3.2.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Биљана Томић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Горјана Попадић, као чланови вијећа, у правној ствари тужиле В.С.М. из Б.Л., коју заступа пуномоћник М.К., адвокат из Б.Л., против тужених: Н.А.А.В., а.д. Б.Л., М.П., К.В., М.В., М.К., које заступа пуномоћник Н.М., адвокат из Б.Л., те Т.Ц. и В.С., ради утврђења незаконитости одлука о додјели стана и накнаде штете, вриједност спора 169.225,00 КМ, одлучујући о ревизији тужиле која је изјављена против пресуде Окружног суда Бања Лука број: 71 0 П 046696 16 Гж од 7.9.2016. године, на сједници вијећа која је одржана 3.2.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 046696 05 П од 27.11.2015. године одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужиле којим је тражила да се утврди да су незаконите одлуке (поближе означене изреком те пресуде) тужене Н.А.А.В., а.д. Б.Л, (у даљем тексту првотужена) о додјели станова осталим туженима, те да је незаконитим доношењем наведених одлука онемогућено тужилји законито остваривање права на стан, што би тужени били дужни признати, слиједом чега би се првотужена обавезала да тужилји на име накнаде просјечне вриједности двособног стана исплати износ од 108.540,00 КМ са законском затезном каматом на овај износ почев од 7.10.2015. године до коначне исплате, као и износ на име трошкова закупнине у висини од 65.200,00 КМ (за 163 мјесеца, за период од 30.10.2001. године до 7.8.2015. године) са законском затезном каматом на овај износ почев од доношења пресуде до коначне исплате, као и да сви тужени солидарно накнаде тужилји трошкове парничног поступка. Истом пресудом обавезана је тужилја да првотуженој, и туженима М.П., К.В., М.В. и М.К. накнади трошкове парничног поступка у износу од 10.518,30 КМ, а захтјеви за накнаду трошкова поступка ових тужених, који представља разлику тражених и досуђеног износа, одбијен је као неоснован.

Другостепеном пресудом Окружног суда Бања Лука број: 71 0 П 046696 16 Гж од 7.9.2016. године жалба тужиле је одбијена, а првостепена пресуда потврђена у одбијајућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву и досуђујућем дијелу одлуке о трошковима парничног поступка. Истом пресудом одбијен је захтјев тужиле за накнаду трошкова састава жалбе.

Против другостепене пресуде тужилја је благовремено изјавила ревизију због повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи на начин да се тужбени захтјев усвоји.

Првотужена у одговору на ревизију предлаже да се иста одбије, док остали тужени нису изјављивали одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужиље за поништење одлука првотужене о додјели станова на кориштење осталим туженима, те захтјев за накнаду штете насталу доношењем поменутих одлука.

По проведеном поступку првостепени суд је утврдио: да је одлуком од 6.4.1994. године првотужена утврдила листу приоритета о додјели станова на кориштење радницима банке, борцима РС, на којој није уврштена тужиља; да је првотужена у периоду 1994. до 2001. године расписала укупно три конкурса за додјелу станова, и то конкурс од 25.10.1994. године за рјешавање стамбених потреба радника удруживањем средстава са другим предузећем, конкурс од 25.10.1994. године за додјелу станова на кориштење према утврђеној листи приоритета у складу са мјерилима утврђеним у Правилнику о стамбеним односима и конкурс од 29.8.1995. године за додјелу станова на кориштење према утврђеној листи приоритета у складу са мјерилима утврђеним у Правилнику о стамбеним односима; да је коначна листа приоритета за додјелу станова која садржи 38 имена утврђена 12.12.1994. године и да се тужиља на тој листи налази на 37 мјесту са захтјевом за једноособан стан; да је након конкурса од 29.8.1995. године првотужена рјешавала стамбене потребе радника на основу захтјева радника; да се тужиља обраћала првотуженој са захтјевима за стамбено збрињавање 5.12.1998. године, 5.8.1999. године и 25.9.2000. године; да је тужиља доказ о свом учешћу у ВРС првотуженој поднијела први пут уз захтјев од 5.12.1998. године; да су туженима Т.Ц., М.П. и В.С. додијељени кадровски станови; да је тужиља код првотужене обављала послове ликвидатора и да није доказала да је као таква била стручни дефицитарни кадар; да је туженој К.В. додијељен двоипособан стан на кориштење одлуком првотужене од 9.4.1997. године; да је одлуком првотужене од 25.9.2000. године, туженој М.К. додијељен стан на основу уговора о удруживању средстава са другим послодавцем ради заједничког рјешавања стамбених потреба брачних супружника; да је првотужена додијелила 2001. године једноособан стан туженој М.В. која је на листи приоритета од 12.12.1994. године била на 22 мјесту; да је тужиља била члан комисије првотужене за преиспитивање одлуке о додјели станова и стамбених кредита и да је потписала записнике те комисије.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тужиља, није доказала да је доношење сваке побијане одлуке првотужене имало за непосредну последицу недодјелу станова њој, те да је основан приговор застарјелости потраживања накнаде штете с обзиром да је тужиља за штету сазнала најкасније 1.10.2001. године, када је потписала записник као члан комисије, а захтјев за накнаду штете је поставила у поднеску од 23.2.2006. године, па је тако протекао субјективни рок прописан одредбом члана 376. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04). Код оваквог стања ствари првостепени суд је позивом на одредбе члана 7. став 1. и члана 123 став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13), те члана 158., члана 360. став 1. и

поменутог члана 376. Закона о облигационим односима пресудио као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правни закључак првостепеног суда.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 231. Закона о парничном поступку је прописано да ће у образложењу пресуде односно рјешења другостепени суд оцијенити жалбене наводе који су од одлучног значаја, што је у конкретном случају и учињено. Међутим, све и да није тако, ревизија губи из вида да је одредбом члана 209. истога закона прописано да повреда одредаба парничног поступка постоји ако суд у току поступка није примијенио или је неправилно примијенио коју одредбу овог закона, а то је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде, што значи да је требало евентуални пропуст другостепеног суда у оцјени жалбених навода довести у везу са значајем за доношење законите и правилне пресуде, што у овој правној ствари није случај, тако да се поменути ревизиони приговор не може прихватити.

Насупрот другачијем ставу изнесеном у ревизији, нижестепени судови су исправно за своје полазиште узели то да је тужила била овлаштена сваку од додјела станова оспоравати на начин да је иста извршена незаконито, те да је она била та која би добила предметни стан, да је извршена додјела на законит начин.

Чињеница да је првотужена додјељивала тзв. кадровске станове лицима или на захтјев радника, уколико су те додјеле вршене у складу са важећим законским и подзаконским прописима, сама за себе није довољна за закључак да је на тај начин тужила спријечена у остваривању свога права. Тако је првотужена приликом додјеле стана туженима М.П., Т.Ц. и В.С., позвала се на одредбу члана 66. став 1. Правилника о стамбеним односима првотужене, јер је оцјењено да се ради о радницима од посебног значаја за редовно и несметано пословање првотуженог, које утврђење није на ваљан начин оспорено у току поступка, а нити је тужила доказала да спада у категорију радника на коју се могла примјенити цитирана одредба Правилника.

Не стоји навод изнесен у ревизији да другостепени суд није одговорио на жалбени приговор којим се указује на наводну контрадикторност у закључцима првостепеног суда јер се прво утврђују неправилност у додјели спорних станова, али се по мишљењу жалиоца не извлачи исправан закључак. Наиме, и другостепени суд прихвата став првостепеног суда да је „наведене одлуке“ првотужена „донијела мимо поступка који је прописан Правилником, дакле, незаконито“. Међутим, другостепени суд након тога исправно закључује да је тужила у смислу одредаба члана 7. став 1. и члана 123. став 1., била дужна доказати не само да су побијане одлуке првотужене законите, него и то да су побијане одлуке имале за посљедицу недодјељивање њој одређеног стана који је додијељен другим туженима и да би неки од станова који су додијељени тим туженима управо припао њој према одредбама Правилника, што тужила није доказала. Произвољна је тврдња ревизије тужиле да јој по самом закону припада право на стан, јер таква законска одредба не постоји, као што није предвиђено право на накнаду штете у случају недодјеле стана.

Исто тако неоснован је ревизиони приговор да су у конкретном случају повријеђене одредбе Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца („Службени гласник Републике Српске“ број. 16/96 и 22/96) јер приоритет у рјешавању стамбених питања бораца у смислу одредби члана 7. став 1. тачка 7. и члана 35. тога закона треба разумјети да борци имају приоритет када је више лица исто рангирано, а не да имају апсолутни приоритет приликом додјеле станова како се то наводи у ревизији.

Насупрот другачијем ставу изнесеном у ревизији, у овој правној ствари се не може говорити о „трајној повреди права на стан“. Прије свега такво право није ни прописано, односно може се говорити само о повреди поступка приликом додјеле конкретног стана, а не о праву на стан. Наиме, и прије доношења Закона о приватизацији државних станова („Службени гласник Републике Српске“, број: 11/00, 18/01, 35/01, 47/02, 65/03, 03/04, 70/04, 02/05 и 70/06), док је вршена додјела станова на кориштење, право на стан као законска категорија није постојало, већ само право радника да учествују у поступцима за додјелу истих. Стога је неоснована тврдња ревизије да је доношењем поменутог закона постало извјесно да тужиљи неће бити додијељен стан на кориштење, па је без значаја датум ступања на снагу тога закона у односу на рачунање застарјелости захтјева за накнаду штете.

Имајући у виду напријед изнесено, раније указивање тужиље да јој првотужена повређује њено „право на стан“, нема значај захтјева за накнаду штете, односно овим радњама тужиља није извршила прекид застарјевања у смислу одредбе члана 388. Закона о облигационим односима, па су стога нижестепени судови правилно примјенили одредбу члана 376. истог закона када су утврдили да је предметно потраживање накнаде штете застарело. Нижестепени судови исправно полазе од утврђене чињенице да је тужиља за евентуалне незаконитости у поступку додјеле станова сазнала најкасније 1.10.2001. године, када је потписала записник као члан комисије која је испитивала предметне додјеле станова, а да је захтјев за накнаду штете поставила у поднеску од 23.2.2006. године, дакле након протекла субјективног рока од три године прописаног одредбом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима.

Позивање ревизије на одредбе члана 154. став 1., члана 155. и члана 190. Закона о облигационим односима, није од значаја јер исте нису примјенљиве на обавезу накнаде штете која је застарела и коју чињеницу су тужени истакли.

Тачно је да другостепени суд није одговорио на жалбени приговор у погледу додјеле стана туженој М.В.. Међутим у конкретном случају не ради се о жалбеном наводу који је од одлучног значаја у смислу одредбе члана 231. Закона о парничном поступку, јер тужиља није доказала да би стан који је овој туженој додјељен био додјељен њој. Ово тим прије што је тужена М.В. на листи приоритета од 12.12.1994. године била на 22 мјесту, а тужиља на истој листи била на 37 мјесту.

Неоснован је приговор у односу на одлуку о додјели стана туженој К.В. број: 01-39/97 од 9.4.1997. године. Ревизија губи из вида да су спорови произашли из додјеле станова на кориштење по својој природи радни спорови, те да радник заштиту права из ових односа може тражити у складу са роковима предвиђеним законима којима су уређени радни односи. Приликом оцјене благовремености тужбе, која је поднесена 30.10.2001. године у односу на поменуто одлуку о додјели стана ваљало је примјенити (тада) важећу одредбу члана 105.

став 2. Закона о раду (“Службени гласник Републике Српске”, број 38/00 и 40/00) којом је прописан објективан рок од три године без обзира на вријеме сазнања за повреду, а који рок је у конкретном случају истекао. Дакле, тужбу је у односу на тужену К.В. ваљало одбацити, али с обзиром да се ради о истим посљедицама овај суд није преиначавао у том дијелу побијану пресуду.

Код оваквог стања ствари ревизија тужиле се указује као неоснована, па је исту ваљало одбити на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку.

Предсједник вијећа,
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић